

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра бухгалтерського обліку, аналізу та аудиту
(найменування кафедри)

РЕФЕРАТ
кваліфікаційної роботи
на здобуття освітнього ступеня бакалавра
зі спеціальності 071 «Облік і оподаткування»
(шифр та найменування спеціальності)
за освітньою програмою професійного спрямування
«Облік і аудит»
(назва освітньої програми)

на тему «Особливості проведення аудиту фінансової звітності підприємств
суспільного інтересу на прикладі ТОВ «РУШ»
(назва теми)

Виконавець:

Студент ФМОІТ

Денніс Лі

(Прізвище, і'мя, по-батькові)

/підпис/

Науковий керівник:

Д.е.н., професор

(науковий ступінь, вчене звання)

Лоханова Наталія Олексіївна

(Прізвище, і'мя, по-батькові)

/підпис/

ОДЕСА-2023

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. Внаслідок прийняття Закону України «Про аудит фінансової звітності і аудиторську діяльність» № 2258-VIII в Україні суттєво змінилися правові засади надання аудиторських послуг і, відповідно, змінився порядок проведення аудиту всіх груп підприємств в Україні.

У свою чергу суспільно значущі підприємства або підприємства суспільного інтересу (далі - ПСІ) у зв'язку з дією вимог Закону України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні» потрапили під обов'язковий аудит, який передбачає, що річна фінансова звітність має потрапляти під аудиторську перевірку кожного року.

Аудиторський висновок сьогодні потрібен кожному ПСІ для того, щоб здати фінансову звітність в податкові органи, в НКЦПФР, банкам, інвесторам та іншим внутрішнім і зовнішнім користувачам.

Між тим, багато питань стосовно методики аудиту фінансової звітності, порядку складання аудиторської документації, обробки даних, тощо є дискусійними.

Через це проведення дослідження особливостей аудиту підприємств суспільного інтересу є вельми актуальним.

Мета дослідження полягає в тому, щоб дослідити методичні і організаційні підходи проведення аудиту підприємств суспільного інтересу на підставі ознайомлення з результатами аудиторської перевірки фінансової звітності ТОВ «РУШ».

Завдання дослідження в роботі наступні:

- ознайомитися з нормативним регулюванням процесу надання аудиторських послуг з аудиту фінансової звітності підприємств суспільного інтересу з боку аудиторських компаній;
- здійснити огляд методики проведення аудиту фінансової звітності підприємств суспільного інтересу;
- ознайомитися з наявністю, перевагами і недоліками програмних продуктів, що пропонуються в Україні для проведення аудиту ПСІ;
- дослідити практичні питання проведення аудиту підприємств суспільного інтересу і надати рекомендації щодо поліпшення деяких методичних і організаційних аспектів проведення аудиторських перевірок і оформлення їх результатів тощо.

Об'єктом дослідження є процес проведення аудиту фінансової звітності підприємства суспільного інтересу на прикладі ТОВ «РУШ».

Предметом дослідження в роботі є методичні і практичні засади проведення аудиту фінансової звітності ПСІ на прикладі ТОВ «РУШ».

Методи дослідження. У роботі застосовані класичні і сучасні методи проведення наукових досліджень, зокрема, використано системний підхід, методи дедукції, індукції, огляд літературних джерел, порівняльний аналіз, методи тестування, опитування, коефіцієнтно-динамічний аналіз, графічні методи тощо.

Інформаційну базу дослідження становлять «Міжнародні стандарти контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг», видання 2016-2017 року [14]; МСФЗ, Закони України, інші нормативні і правові акти з питань бухгалтерського обліку і аудиту; практичний матеріал ТОВ «РУШ»: облікова політика, пакети робочої документації аудитора, фінансова звітність і облікові дані підприємства, що не становлять комерційну тайну і є офіційно оприлюдненими, відповідно до вимог діючого законодавства України.

Окрему складову інформаційної бази становлять дані Інформаційно-аналітичної платформи YouControl, а також фінансова звітність, що оприлюднена на сайті Центру збору фінансової інформації на підставі таксономії за МСФЗ.

Структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна робота бакалавра складається зі вступу, 3 розділів, висновків, списку використаних джерел і додатків. Основний зміст роботи викладено на 60 сторінках.

Список використаних джерел складається з 32 найменувань. У роботі 15 таблиць, 6 рисунків, 2 додатки.

Апробація результатів дослідження. На підставі дослідження, проведено в роботі, надруковані тези на Міжнародній науково-практичній студентській конференції імені Л.М. Крамаровського, проведеної в ОНЕУ 20 квітня 2023 року, які отримали позитивне схвалення.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У 1 розділі роботи «*Теоретичні засади проведення аудиту фінансової звітності підприємств суспільного інтересу*» розглянуто методичні аспекти аудиту фінансової звітності підприємств суспільного інтересу, особливості складання аудиторської документації, огляд сучасних програмних продуктів, які можуть застосовуватися в процесі проведення аудиту підприємств.

У 2 розділі роботи «*Деякі практичні аспекти проведення аудиту фінансової звітності на прикладі ТОВ «РУШ»*» досліджено загальну економічну характеристику підприємства, практичні питання проведення аудиту фінансової звітності ТОВ «РУШ, практичні засади складання Звіту незалежного аудитора на прикладі ТОВ «РУШ».

У 3 розділі роботи «*Аналітичні процедури в процесі аудиту фінансової звітності підприємств суспільного інтересу*» розкрито види аналітичних процедур в аудиті, проведено аналіз показників Звіту про фінансовий стан і Звіту про фінансові результати, надані рекомендації для ТОВ «РУШ».

ВИСНОВКИ

На підставі проведеного дослідження можна зробити такі основні висновки:.

1. Аудит становить собою процес перевірки фінансової звітності підприємств з метою висловлення думки незалежного аудитора стосовно достовірності звітності та її відповідності обраній Концептуальній основі фінансової звітності. Процес аудиту включає декілька обов'язкових етапів: прийняття і продовження відносин з клієнтом (переддоговірний і договірний), планування, виконання завдання, завершення.

2. У сучасних умовах аудит базується на застосуванні ризик-орієнтованого підходу, який передбачає, що на самому початку аудиторської перевірки мають бути визначені і оцінені ризики, які стосуються як бізнесу клієнта, так і його системи обліку, контролю й управління в цілому.

Після визначення ризикових ділянок, саме на них буде зосереджена основна увага аудиторів.

3. Дослідження практичних аспектів аудиту підприємства суспільного інтересу в роботі проведено на прикладі ТОВ «РУШ», яке представляє в Україні торгову мережу і відповідну торгову марку «EVA».

Місто реєстрації компанії – Дніпро, між тим, представництва відкриті в різних містах України (Київ, Львів, Одеса тощо). Товариство здійснює свою діяльність в сфері торгівлі косметичними товарами.

4. У процесі дослідження в даній випускній роботі були здійснені:

1) перевірка застосування облікової політики;

2) оцінка системи внутрішнього контролю;

3) ідентифікація та оцінка ризиків;

4) розрахунок суттєвості;

5) виконання аналітичних аудиторських процедур;

6) опрацювання аудиторського висновку ПрАТ «КПМГ Аудит» стосовно фінансової звітності ТОВ «РУШ».

Проведена в роботі оцінка облікової політики ТОВ «РУШ» довела, що Товариство застосовує облікову політику за МСФЗ, яка чітко дотримується. Змін облікової політики у 2020-2021 роках не було.

Оцінка системи внутрішнього контролю показала, що ТОВ «РУШ» має добре налагоджену СВК, яка забезпечує ефективне функціонування Товариства.

5. На підставі проведених процедур нами були ідентифіковані основні ризики ТОВ «РУШ», які враховуються під час проведення аудиту:

- складність підтвердження залишку товарних запасів через розгалуженість торгової мережі;

- складність визнання активів у формі права користування і зобов'язань з оренди; складність відображення модифікації договорів оренди;

відображення змінних витрат з оренди через наявність надзвичайно великої кількості договорів і постійні зміни умов оренди з боку орендодавців.

Для мінімізації відповідних ризиків рекомендовано застосовувати заходи у відповідь, які передбачають підбір певних аудиторських процедур, які мають підтвердити відповідні статті звітності з урахуванням дії відповідного ризику:

- проведення вибіркової інвентаризації за участю аудитора;
- здійснення аналізу договорів оренди, вибіркова перевірка правильності визначення активів у формі права користування і зобов'язань з оренди; контроль модифікації договорів оренди; перевірка змінних витрат з оренди.

6. За результатами аналітичних процедур було встановлено, що основну частку активів Товариства складають основні засоби – в 2021 році 41,3%, в 2020 році – 41,9%. За звітний 2021 рік відбулося збільшення основних засобів за балансовою вартістю на 695740 тис. грн. або 18,8%, хоча їх частка в загальній сумі активів скоротилася на 0,6%.

Другою за суттєвістю статтею балансу є «Запаси», частка яких в 2021 році склала 34,2%, в 2020 році – 35,8%.

У складі запасів переважають «Товари» з урахуванням специфіки виду діяльності Товариства. Балансова вартість товарів у 2021 році склала 3589919 тис. грн., що на 463991 тис. грн. більше вартості товарів у 2020 році (3125928 тис. грн.). Приріст товарних запасів склав в 2021 році 14,8% порівняно з попереднім 2020 роком.

Значну питому вагу у складі активів Товариства також складають грошові кошти та їх еквіваленти. Так, у 2021 році грошові кошти склали 871434 тис. грн., порівняно з 801039 тис. грн. у 2020 році.

Зростання по статті «Грошові кошти та їх еквіваленти» в 2021 році порівняно з попереднім 2020 роком склало 70395 тис. грн. або на 8,8%. Частка грошових коштів та їх еквівалентів у структурі активів в 2021 році склала 8,2%.

7. При розгляді структури пасивів балансу встановлено, що частка власного капіталу в 2021 році у ТОВ «РУШ» складає 27,4%, в 2020 році – 23,6%. Протягом звітного 2021 року відбулося зростання частки власного капіталу у загальній структурі пасивів балансу на 3,8%.

Власний капітал ТОВ «РУШ» у 2021 році склав 2912760 тис. грн., що на 662 998,0 тис. грн. або на 40,1% більше, ніж в попередньому 2020 році.

У складі власного капіталу найбільшу питому вагу складає стаття «Нерозподілений прибуток», який в 2021 році дорівнював 2483518 тис. грн., що на 1820520 тис. грн. або 36,4% більше, ніж в 2020 році. Частка нерозподіленого прибутку станом на 31.12.2021 року в загальній сумі пасивів балансу складала 23,4%, що є достатньо високим показником і позитивним чинником.

У складі фінансових зобов'язань відбулися суттєві зміни по статті «Довгострокові кредити банків».

Відповідна стаття в 2021 році склала 571343 тис. грн., що на 467768,0 тис. грн. або 451,6% більше, ніж в 2020 році.

8. Суттєве зростання торкнулося статті «Інші довгострокові фінансові зобов'язання», по якій відображається заборгованість за орендовані основні засоби, що врахована за вимогами МСФЗ 16 «Оренда».

Балансова вартість інших довгострокових фінансових зобов'язань з оренди станом на 31.12.2021 року склала 2487389 тис. грн., станом на 31.12.2020 року – 2220242 тис. грн., тобто збільшення склало 267147,0 тис. грн. або 12%. Невипадково саме ці об'єкти, поряд з активами у формі права користування, стали ключовими питаннями аудиту під час проведення аудиторської перевірки з боку аудитора і в подальшому потрапили в аудиторський висновок.

Частка зобов'язань з оренди в складі пасивів балансу ТОВ «РУШ» у 2021 році складала 23,4%, в 2020 році – 25,2%, отже вона трохи зменшилася в звітному році.

Найбільш суттєвою статтею поточних зобов'язань Товариства є кредиторська заборгованість за товари, роботи і послуги, сума за якою в 2021 році склала 3046707 тис. грн., в 2020 році – 2726722 тис. грн., отже, зростання за звітний рік склало 319985,0 тис. грн. або 11,7%.

Частка кредиторської заборгованості за товари, роботи і послуги в 2021 році в загальній сумі валюти балансу складала 28,7%, тобто майже третину.

9. Доходи Товариства в 2021 році склали 17182210,0 тис. грн., що на 3587162,0 тис. грн. чи 26,4% вище попереднього 2020 року.

При тому 98,9% доходів ТОВ «РУШ» складає чистий дохід від реалізації товарів, робіт, послуг. Зростання чистого доходу від реалізації в 2021 році порівняно з 2020 роком склало 3544889,0 тис. грн. або 26,4%.

10. Собівартість реалізації товарів у 2021 році склала 12752096,0 тис. грн., що більше попереднього року на 2455367,0 тис. грн. або на 23,8%.

У складі загальних витрат питома вага собівартості реалізації складає 77,2%.

Адміністративні витрати Товариства у 2021 році склали 348460,0 тис. грн., що більше 2020 року на 118617,0 тис. грн. або на 51,6%.

Витрати на збут ТОВ «РУШ» в 2021 році склали 2846249,0 тис. грн., що на 916959,0 тис. грн. або 47,5% більше, ніж в 2020 році.

Частка витрат на збут складає 17,2% загальної суми витрат.

11. Чистий прибуток Товариства в 2021 році склав 654983,0 тис. грн., в 2020 році – 540192,0 тис. грн., отже, в звітному році відбулося збільшення чистого прибутку на 114791,0 тис. грн. або на 21,3%.

Рентабельність продаж за чистим прибутком в 2021 році склала 3,9%, в 2020 році – 4%, отже, в звітному 2021 році відповідна рентабельність несуттєво зменшилася – на 0,1%.

У цілому можна зробити висновок, що Товариство підтримує високо ефективну діяльність. Відбувається збільшення основних економічних

показників, що є позитивним чинником, що свідчить про розвиток бізнесу компанії.

Між тим, для цілей поліпшення облікової системи Товариства і полегшення аудиторської перевірки його фінансової звітності вважаємо за доцільне порекомендувати:

1) Здійснити оновлення облікової політики Товариства, оскільки, як було зазначено вище вона не змінювалася в 2020-2021 році, між тим, в МСФЗ було внесено ряд суттєвих змін, які мають бути враховані компанією, зокрема стосовно основних засобів, оренди, забезпечень тощо. Отже, необхідно, по-перше, проаналізувати вплив відповідних змін на систему обліку ТОВ «РУШ», по-друге, доповнити наказ про облікову політику Товариства з урахуванням змін в МСФЗ.

2) Для цілей полегшення ведення обліку орендних операцій, які були визначені ключовими при проведенні аудиту в 2021 році, доцільно здійснити групування договорів оренди за видами в аналітичному обліку, тобто в журналі реєстрації договорів фіксувати, якою є оренда – короткостроковою та орендою активу з низькою вартістю або довгостроковою з визнанням активу у формі права користування і зобов'язання з оренди на балансі. Також доцільно фіксувати всі доповнення до договорів для оперативного відстеження необхідності обліку модифікації договорів оренди.

3) З метою налагодження процесу обміну документацією з аудиторською фірмою в процесі аудиторської перевірки доцільно налагодити електронний обмін документацією, що можливо здійснити в умовах застосування сучасних програмних продуктів ІТ-аудиту (програм Аксіома-Аудит, CaseWare Аудит).

Бажаємо, що запровадження відповідних пропозицій зможе поліпшити облікову роботу і співпрацю з аудиторською компанією в практиці ТОВ «РУШ».

АНОТАЦІЯ

Денніс Лі «Особливості проведення аудиту фінансової звітності підприємств суспільного інтересу на прикладі ТОВ «РУШ».

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня бакалавра зі спеціальності 071 «Облік і оподаткування» за освітньою програмою професійного спрямування «Облік і аудит» (назва освітньої програми)

Одеський національний економічний університет. Одеса, 2023.

У роботі розглядаються теоретичні і практичні аспекти проведення аудиту на підставі ризик-орієнтованого підходу.

Проаналізована процес проведення аудиторських процедур при виконанні аудиту фінансової звітності підприємства суспільного інтересу ТОВ «РУШ», проведено аналіз складу, структури і динаміки активів, капіталу, зобов'язань, доходів, витрат і фінансових результатів.

Запропоновано удосконалення процесу складання робочої документації при проведенні аудиту фінансової звітності ТОВ «РУШ»

Ключові слова: облік, аналіз, аудит, фінансова звітність

ANNOTATION

Li Dennis "Specifics of conduction an audit of financial statements of public interest enterprises on the example of LLC "RUSH".

Qualifying work on obtaining a bachelor's degree in the specialty 071 «Accounting and Taxation» for the educational program «Accounting and auditing».

(title of the educational program)

- Odessa National Economics University. Odessa, 2023.

The paper describes the theoretical and practical aspects of conducting an audit based on a risk-oriented approach.

The process of conducting audit procedures during the audit of the financial statements of the public interest enterprise "RUSH" LLC was analyzed, the composition, structure and dynamics of assets, capital, liabilities, income, expenses and financial results were analyzed.

It is proposed to improve the process of drawing up working documentation during the audit of the financial statements of RUSH LLC.

Keywords: accounting, analysis, audit, financial reporting